

Kauzativ i pasiv

Tvorba

Kako se da uočiti iz tablice desno, osnova tvorbe kauzativa i pasiva je あ stupac, kao za negaciju. Kauzativ dobijemo dodavanjem せる, a pasiv pomoću れる. Iz tablice se također da uočiti da glagol いく ima 2 oblika kauzativa. Iako u tablici nisu navedeni jer bi zauzimalo puno mjesta, a i pravilno je, zapravo svi 五段 glagoli osim する također imaju dva kauzativa. Moguće je naime umjesto せる staviti す. Bitno je da, ako odlučite koristiti する, znate da zvuči pomalo kolokvijalno i da nije dobra praksa iz kauzativa na する dalje raditi složenije oblike. Dakle u bilo kojoj situaciji gdje treba na kauzativ dodati još promjena, bolja opcija je せる.

S pasivom nema nikakvih komplikacija.

Osnovno značenje

Kauzativ može značiti da se neka radnja dopušta:

いぬを そとに いかせた。 *Pustio sam psa van.*

Ili da se izvršavanje radnje prisiljava:

こどもに にんじんを たべさせた。 *Natjerao sam dijete da jede mrkve.*

Valja primijetiti kako se događa pomak u ulogama - subjekt (は/が) postaje meta radnje (に), a novi subjekt je onaj tko dopušta ili prisiljava na radnju.

Pasiv može značiti upravo gramatički kontekst pasiva - radnja je izvršena:

りんごは たべられた。 *Jabuka je pojedena.*

Ali nosi i potencijalno opasnu konotaciju - izriče nezadovoljstvo onog iz čije se perspektive govori učinjenim:

せんせいに よく いわれた。 dosl. *Prof mi je dobro rekao.*, eufemizam za *Prof me sažvakao i ispljunuo.*

すずきさんは りんごを たべられて ないている。 *Suzuki je netko pojeo jabuku pa plače.*

I kod pasiva dolazi do zamjene uloga u rečenici, ali malo složenije. Kad se radi o čistom gramatičkom pasivu, subjekt (は/が) postaje meta (に), a objekt (を) postaje subjekt:

せんせいが はなこさんの ノートを みつけた。→ はなこさんのノートは せんせいに 見つけられた。

Ako se radi o impliciranom značenju, onaj tko nije zadovoljan izvršenom radnjom postaje tema (は), vršitelj radnje dobiva oznaku (に), a objekt (を) ostaje sačuvan:

はなこさんは せんせいに ノートを 見つけられた。

nepravilni		
	kauzativ	pasiv
いく	いかせる いかす	いかれる
くる	こさせる	こられる
ある	nema ¹	nema ¹
する	させる	される
一段		
	kauzativ	pasiv
る	させる	られる ²
五段		
	kauzativ	pasiv
く	かせる	かれる
ぐ	がせる	がれる
す	させる	される
ぬ	なせる	なれる
む	ませる	まれる
ぶ	ばせる	ばれる
う	わせる	われる
つ	たせる	たれる
る	らせる	られる

¹Ne možemo baš dopustiti nečemu ili natjerati nešto da biva, a bivanje je samo po sebi dosta pasivna aktivnost.

²Ne pomiješati s potencijalom - *potencijalno* opasno! HA ha.

Pasiv kauzativa

U principu znači samo kombinaciju kauzativa i pasiva - *dopušteno mi je / natjeran sam* nešto učiniti. Oblik je kompozicija kauzativa i pasiva - pasiv(kauzativ(glagol)). S obzirom da završava pasivom, može imati i onu konotaciju da govornik nije sretan situacijom, npr.

こどものころ にんじんを たべさせられていた。 *Kad sam bio dijete tjerali su me da jedem mrkve.* (i nisam bio sretan zbog toga)

日本では さけを のませられる ことが おおい。 *U japanu često budeš natjeran da piješ alkohol.*

Moguće je koristiti i skraćeni kauzativ, ali ne smijemo zaboraviti da ga 一段 i 五段す glagoli nemaju! Znači smijemo reći

日本では さけを のまされる ことが おおい。

Za vježbu

Lv. 1

せんせいに いわれた。

せいとたちに そうじさせました。

たけしくんは 2じかん またされた。

Lv. 2

けさ がっこうに きた とたん、せんせいに あぶらを しぼられた。

わるい せいとたちに にわを そうじさせました。

たけしくんは かのじよに 2じかんも またされた。

Lv. 3

けさ がっこうに きた とたん せんせいに あぶらを しぼられた たけしくんは なにか おきているか わからなかった。

わるい せいとたちに にわの そうじ を させた せんせいは とうりようと いっしょに それを みながら わらっていました。

かのじよに 2じかんも またされて おこっていた たけしくんは けっきょく かえってしまった。